

ชื่อเรื่อง การวิเคราะห์ปัญหาในใบสั่งยาโดยเจ้าพนักงานเภสัชกรรม

ชื่อผู้วิจัย นางสาวเบญจพร เสือพลี นางกรรณิการ์ คำพิทักษ์ นางอัจฉิมา ชินวงษ์ และนางสุวรรณี ใบเขียว
เจ้าพนักงานเภสัชกรรมงานบริการผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

บทนำและวัตถุประสงค์ : การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาเพื่อศึกษาอัตราการการเกิดปัญหาในการสั่งยา

วิธีการศึกษา : โดยการประยุกต์ใช้ระบบการจัดประเภทของ The Pharmaceutical Care Network Europe (PCNE) ปัญหาการใช้ยาในงานของเจ้าพนักงานเภสัชกรรมและศึกษาบทบาทของเจ้าพนักงานเภสัชกรรมในงานบริการจ่ายยาผู้ป่วยนอกระหว่าง ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ – ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖

ผลการศึกษา : ปัญหาที่พบได้มากที่สุด คือ ประสิทธิภาพการรักษา รองลงมาคือด้านอื่นๆ โดยพบร้อยละ ๕๙.๔๐ และ ๒๕.๓๐ ตามลำดับ ปัญหาที่พบในการปฏิบัติหน้าที่ ได้แก่ แพทย์ผู้สั่งใช้ยา เขียนชื่อยา ขนาดยา ความแรง จำนวนที่ไม่ชัดเจน และมีการสั่งยาซ้ำซ้อนร่วมด้วย การกระจายยา เป็นขั้นตอนที่พบสาเหตุของปัญหามากที่สุด คือร้อยละ ๔๘.๐๗ และรองลงมาคือสาเหตุเกี่ยวกับการเลือกใช้ยา คือ ร้อยละ ๒๗.๘๙ สาเหตุจากขั้นตอนการเลือกรหัสวิธีการใช้ยาไม่ตรงตามรหัสที่ตั้งไว้ในโปรแกรม HIMPRO ทำให้ฉลากยาและใบสั่งยาไม่สมบูรณ์คือไม่มีวิธีใช้ วิธีการแก้ปัญหาได้แก่ การเปลี่ยนที่ตัวยา (At drug level) เปลี่ยนยา/แก้ไขวิธีใช้ ตัวผู้ป่วยหรือผู้ดูแล (At patient or care level) แนะนำผู้ป่วย ผู้สั่งใช้ยา (At prescriber level) แจ้งแพทย์ และไม่มีการแก้ปัญหา พบร้อยละ ๖๙.๘๘, ๑๓.๘๕, ๘.๙๑ และ ๒.๙๓ ตามลำดับ ปัญหาเกือบทั้งหมดสามารถแก้ไขได้ คือ ร้อยละ ๘๖.๗๔ และมีบางส่วนที่ไม่ทราบผลลัพธ์ คือ ร้อยละ ๔.๒๕

สรุปและข้อเสนอแนะ : บทบาทของเจ้าพนักงานเภสัชกรรม ในงานบริการด้านเภสัชกรรมผู้ป่วยนอกที่ได้ปฏิบัติ ได้แก่ แก้ไขใบสั่งยา สั่งเตรียมยา แยกใบสั่งชำระเงิน/โครงการส่งยาและบันทึกและตามเอกสารรายการยา NED/ยส.๕ พบร้อยละ ๕๘.๑๖, ๑๒.๙๒, ๑๐.๕๖ และ ๖.๘๑ ตามลำดับ อัตราการพบปัญหาในการสั่งยาพบมากในเดือน กันยายน ๒๕๕๖ พบได้ ๒๕.๖๖ ต่อพันใบสั่งยา เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันที่มีความคลาดเคลื่อนทางยามีสัดส่วนที่สูงตามกัน คือ ๑๑.๗๒ ต่อพันใบสั่งยา จะเห็นได้ว่า บทบาทของเจ้าพนักงานเภสัชกรรมมีส่วนสำคัญในการลดความคลาดเคลื่อนทางยาที่จะเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ในงานด้านการบริการยังมีงานตรวจสอบสิทธิ์, สั่งเตรียมยาบันทึกและตามเอกสารรายการยา NED/ยส.๕, แยกใบสั่งชำระเงิน/โครงการส่งยาและการแก้ไขใบสั่งยาเพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพในงานบริการจ่ายยาด้วย

จากการศึกษานี้ มีข้อจำกัดเรื่องการจัดเก็บข้อมูล ในช่วงเวลาที่มีผู้ป่วยเป็นจำนวนมาก อาจจะได้ข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์และระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาที่จำกัด การเพิ่มบทบาทของเจ้าพนักงานเภสัชกรรมในการตรวจสอบและแก้ปัญหาในใบสั่งยาอาจจะยังไม่เห็นภาพที่ชัดเจนมากนัก แนวทางการพัฒนางานต่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวัดภาระงานและเพิ่มบทบาทของเจ้าพนักงานเภสัชกรรมในการป้องกันความคลาดเคลื่อนทางยา โดยเป็นด่านแรกในการช่วยตรวจสอบใบสั่งยา